

ИЗЪ НАШЕТО МИНАЛО

БОТЕВЪ КАТО МАЛЪКЪ

Беше пролът. Извъздуха се носеше миризма от цъфнали сливащи. Немирни птички ронеха цвѣтоветъ, които пошипваха старата изгнила шума под дърветата. По Юмрукъ-чалъ и Мара-гидикъ снѣгътъ още стоеше, но лъхътъ на Балкана не беше така студенъ. Надъ кжшитъ на малкия планински градецъ Калоферъ небето се беше избистрило. Отъ близката гора долиташе гласътъ на кукувицата. Подраниль щъркелъ тракаше съ дългия си клюнъ върху старото гнѣздо на кумина.

Въ училищната стая беше тихо. Строгъ беше учителътъ Ботьо Петковъ и не търпѣше никакъв шумъ въ класа. Сега той имаше часъ по география. Беше сладкодуменъ. Говорѣше увлѣкателно. Предметътъ отлично познаваше.

Разправяше на децата за вулканитъ. Ученицитъ слушаха увлѣкателния му разказъ. Само синъ му Христо, сложилъ лакътъ на чина и подпрѣлъ съ ржка главата си, гледаше презъ отворения прозорецъ. Може би неговата мисль хвъркаше по зеленитъ склонове на планината, където го зовѣха разлистениитъ букаци, игривитъ потоцета и тжжниятъ гласъ на кавала. Думитъ на учителя достигаха въ ушитъ му като на сънъ.

— И тогава, — продължаваше разказа си за изриването на вулкана Везувий даскаль Ботьо, — сякашъ нѣкакъвъ зълъ магьосникъ отпушилъ върха на тресящата се планина. Пѣри и пепель излетѣли изъ огнената дупка. Черенъ облакъ изпълнилъ небето. Пепель падала надъ града Помпей. Изплашеното население се втурнало къмъ морето. Но бурни вълни се надигали отъ дъното му и заливали съ страшна сила брѣга. Извъздуха се носѣли огнени парчета отъ лава и съ трѣсъкъ се прѣскали върху земята. Внезапно изъ тъмното небе потекълъ пороенъ дъждъ. Грамadni потоци вода, смѣсени съ пѣсъкъ и пепель, потекли отъ планината. Залѣли полето и града. Най-после отъ кратера потекла и лава, която бавно се заслущала, изгаряйки всичко предъ себе си. Презъ всичкото време свѣтковици прорѣзвали мрачното небе. Трѣсъкътъ на гърмотевитъ заглушавалъ шума на събарящитъ се здания и воплитъ на

ужасенитъ хора. А земята се люлѣла...

Отначало синътъ на даскаль Ботьо слушаше разсѣяно баща си. Презъ отворения прозорецъ нахлуваше свежия въздухъ на планината. Топлото пролѣтно слънце галѣше снѣжната корона на Юмрукъ-чалъ. По зеленитъ склонове на Балкана се бѣлѣха стада. А това го занимаваше по-силно, отколкото урока по география. Къмъ протия животъ на овчаритъ, къмъ милитъ кжчета, които отново ще се оживятъ отъ палавитъ му игри, се носѣше мисльта му.

Но скоро разказътъ на учителътъ го завладѣ. Въ въображението му изникнаха картинитъ на страшното разрушение. Забрави се. Стори му се, че Балканътъ се разтресе, че кжшитъ се заклатиха. Ето, и високитъ куминъ съ гнѣздото на щъркела се наклони. На Христа се стори, че подѣтъ подъ краката му се залюлѣ. Коситъ на главата му настрѣгнаха. Ужасенъ, той вече виждаше, че училището се събаря върху му. Скочи на крака, завтече се къмъ вратата, викайки:

— Бѣгайте! Не виждате ли? Училището ще ни затрупа!

Ученицитъ наскочаха отъ чиноветъ си, въ недоумение и безъ да знаятъ какво да правятъ. Тѣ не виждаха никаква опасностъ. Строгийтъ погледъ на даскаль Ботьо ги закова на мѣстото имъ. Той познаваше буйното въображение на сина си. Изтича следъ него. Улови го на вратата. Знаеше лудо-риитъ, които Христо бѣше правилъ въ класа на другитъ учители. Домъкна го за ухото срѣдъ стаята. Но не го удари. Детето този път не се шегуваше. То наистина бѣше преживѣло ужаса на картината, която съ такова увлѣчение баща му бѣше нарисувалъ.

Той погледна усмихнато сина си. Погали го.

— Какво си се изплашилъ? Нали виждашъ, че нищо нѣма. Това е било преди седемнадесетъ вѣка.

Нѣкои отъ ученицитъ се изсмѣха.

Цѣлия день следъ това Христо разправяше картината, която бѣше си въобразилъ, допълняше я и я правѣше още по-страшна.

Теодосий Анастасовъ

и Царицата. — Простеге ми, че ви обезпокоихъ въ това късно време, Ваше величество!

Царицата: — Коя сте вие, млада девойко? И къде сте тръгнали въ тая студена нощъ? Въ това лекъ облѣкло?

Принцеса Златното сърдце: — Моего име, Ваше величество, е Златното сърдце. Азъ съмъ царска дъщеря. Лошъ царъ нападна нашето царство и уби моитъ родители. Азъ едвамъ можахъ да се спася и да избѣгамъ съ своята прислужница Латинка, която изгубихъ въ гората. Търсихъ я навсѣкжде, викахъ колкото сили имамъ, но тя не ми се обади. Навѣрно нѣщо лошо се случило съ нея. Моля ви се, помогнете ми да я намѣря. Сега само тя едничка ми е останала. Ако изгубя и нея, ще остана съвсемъ сама.

Царицата: — Вашата прислужница, мисля, е намѣрена. Въ града току-що е дошла една девойка, която сигурно е Вашата прислужница. Утре ще я видите, а сега елате до огъня да се изсушите! Тази нощъ ще бждете наша гостенка. Ще спите въ Сребърната гостна спалня.

Принцесата: — Много Ви благодаря за добрината, Ваше величество. Вие сте така, добра къмъ менъ. Но какво ли прави сега моята бедна прислужница? Горката! Какъ ми е мъчно за нея. — Съда до огъня и започва да се грѣе.

Царицата: — Успокой се, дете мое, утре всичко ще се нареди.

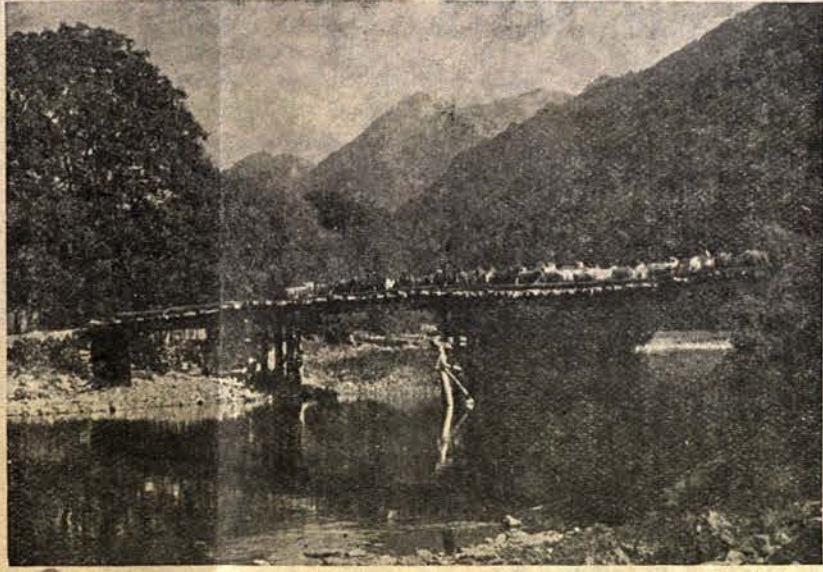
Царьтъ: — тихо на Царицата. — Какъ ти се вижда всичко това? Едната сигурно е принцеса Златното сърдце, но коя отъ дветъ?

Царицата: — Моето бобово зърно ще ми каже. Азъ ще поставя и подъ нейното легло бобово зърно. И утре всичко ще узнаемъ. — Къмъ принцесата. — Мила моя, елате да ви покажа Сребърната гостна спалня, въ която тази нощъ ще спите.

Принцесата: — става веднага. — Идвамъ, Ваше величество. Колко сте добри къмъ менъ. Никога нѣма да забравя добрината ви. — Къмъ Царя. — Лека нощъ, Ваше величество! Желая ви всичко най-добро.

Царьтъ: — Лека нощъ, принцесо!

Красотитъ на родната страна

СТАРА ПЛАНИНА

Презъ лѣтото много ходихъ, че туристъ съмъ азъ голѣмъ. Стара планина обходихъ — много нѣща видѣхъ тамъ.

Видѣхъ върхове високи, водопади и рѣки, — и полянитъ широки до красивитъ гори.

Тази зима, ако слушамъ, татко ще ме води пакъ — въздухъ чистичекъ да дишамъ, та да стана азъ юнакъ.

Димитъръ Огняновъ

Магаре и конь

Басня отъ Л. Н. Толстой

Единъ човѣкъ ималъ едно магаре и единъ конь. Веднажъ тѣ вървѣли натоварени по пътя. Магарето казало на коня: — Много ми е тежко, не ще мога да замъкна всичкото; вземи отъ товара ми поне малко. Коньтъ не искалъ да чуе. Магарето паднало отъ пресил-

ване и умрѣло. И когато господарьтъ премѣстилъ цѣлия товаръ отъ магарето върху коня, че отгоре и магарешката кожа, коньтъ заохкалъ: „Охъ, горко ми, на менъ, бедния! Не му помогнахъ тогава малко, а сега, ето че ще влача всичко, че отгоре и кожата.“

Дѣдо снѣжко идва пакъ

музика и думи отъ Лука Тодоровъ

Allegro

Е. сень златна вѣкъ ли на и въ полята и въ полята,
жълти листи разпиля по студена-та земя
жълти листи разпиля по студена-та земя.

Есень златна вѣкъ мина и въ полята и въ лозя, жълти листи разпиля по студената земя. } 2

Дѣдо Снѣжко идва пакъ съ бѣли рунтавъ си калпакъ. И снѣжинки бѣли рой ще натрупа той безброй. } 2

Вѣтъръ силенъ и студенъ ще залуха всѣки день; въ ледъ рѣкитъ ще замратъ. } 2
цѣли тѣ ще се сковатъ. } 2

По пързалкитъ тогазъ купъ дечица съ весель гласъ ще се втурнатъ по леда, } 2
тѣхъ не плаши ги студа. } 2

Царицата и принцесата излизатъ.

Царьтъ: — Две принцеси! Интересни нѣща ще ставатъ утре.

Идва Царицата.

Царицата: — Чудно нѣщо! Очакваме нашия синъ, а съсемъ неочаквано ни идватъ две гостенки. И дветъ казватъ, че сж царски дъщери. И дветъ иматъ едно и сжщо име. Не ти ли се вижда това интересно?

Царьтъ: — Много интересно. До сега никога не ми се случвало подобно нѣщо. Дано утре всичко се разбере, а сега да огиваме да спимъ, че е вече доста късно.

Навѣнъ пакъ се почуква.

Царицата: — Но кой ще бжде вече това?

Царьтъ: — Навѣрно нова гостенка. Пакъ нѣкоя царска дъщеря. — Става, взема голѣмия ключъ и отива да отвори.

Царицата: — Какъ ще се разправяме съ толкова много гости? И то такива особенни.

Идва Царьтъ заедно съ Принцъ Незабравимъ, облѣченъ въ хубави дрехи, като истински приказенъ принцъ.

Царьтъ: — Този пътъ ти вода вече най-желания гостъ.

Царицата: — Моятъ синъ! Моятъ милъ Незабравимъ!

Принцътъ: — покланя се. — Поклонъ, скжпи татко! Поклонъ, сладка ми майко! Ето ме най-после и менъ.

Царицата: — пригръща го. — Ахъ, колко много се безспокоехъ за тебе.

Царьтъ: — Е, какво ново, синко? Намѣри ли си желаната невѣста?

Принцътъ: — Обиколихъ всички царства. Минахъ презъ много страни. Срецнахъ много царе. Видѣхъ много царски дъщери, но никоя не допадна на сърдцето ми, освенъ принцеса Златното сърдце.

Царьтъ и Царицата: — едновременно. — Принцеса Златното сърдце?

Принцътъ: — Да. Чудна девойка. Красива, умна и добра. Но когато се връщахъ, за да моля съгласието ви, научихъ страшна вѣсть. Нейното царство нападналъ лошъ царъ, завладѣлъ цѣлата страна и убилъ баща й и майка й, а тя изчезнала, безъ никой да знае къде. Върнахъ се веднага да я търся. Ходихъ, питахъ, но никой не

Елинъ Пелинъ

Роденъ е презъ 1878 год. въ с. Байлово, самоковско.

Елинъ Пелинъ, истинското име на когото е Димитъръ Ивановъ, днесъ е единъ отъ най-любимитъ наши писатели. Кой не е челъ неговитъ стихове и разкази? Нѣма такъвъ. Всѣки, който е ходилъ на училище, ако другаде не е челъ, то поне въ букварчето и читанката е прочелъ нѣщо отъ него. А какъ хубаво пише! Да ти е драго да четешъ. Всѣка дума пада право въ сърдцето. Веселитъ му работи пъкъ, които не сж малко, колко смѣхъ сж предизвикали.

Малкитъ читатели сж щастливи, че този отличенъ нашъ писателъ въ последно време пише почти само за тѣхъ. Много сж неговитъ книжки за деца и юноши. Най-голѣмитъ отъ тѣхъ „Янъ Бибианъ“ и „Янъ Бибианъ на луната“, весели приключения на едно хлапе, сж едни отъ най-хубавитъ наши романи за деца и юноши.

НАШАТА КОЗА

Снимка „Фотолубитель“

Колко умна, колко мила, колко пѣргава е тя! — Сякашъ въ себе си е скрила: обичъ, нѣжностъ, доброта!

Тя ни дава млѣко прѣсно, тя ни храни всѣки день: да живѣемъ въ трудъ и пѣсни. здрави, бодри да растемъ!

Тя следъ насъ изъ двора тича, пори въздуха съ рога, — тя — на всички е обична — нашта хрисима коза!

Ненчо Савовъ

знаеше нищо за нея. И сега се връщамъ съ голѣма скръбъ въ душата. Тая, която можеше да бжде ваша дъщеря и моя добра другарка, е изгубена за мене.

Царьтъ: — Бжди спокоенъ, сине мой, всичко ще се нареди. Тя ще се намѣри.

Царицата: — Да, мили ми Незабравиме, утре всичко ще се нареди. Ти ще намѣришъ своята обична принцеса. А сега иди да си легнешъ. Спи спокойно и си почини!

Принцътъ: — Да вървамъ ли, че чудото може да стане? Да вървамъ ли, че принцеса Златното сърдце ще се намѣри?

Царицата: — Да, сине мой! Ще се намѣри. А сега иди да спишъ!

Принцътъ: — Отивамъ! — покланя се на Царя и Царицата. — Лека нощъ, скжпи татко! Лека нощъ, сладка майко!

Царьтъ и Царицата: — Лека нощъ!

Завеса.

ВТОРА КАРТИНА

Сжщата стая. На зараньта. Царьтъ и Царицата закусватъ.

Царьтъ: — Е, мила моя царице, какво ще правимъ